

Małgorzata Młotkowska
Elżbieta Tyczyńska-Zygarek

4. Temat: Z wizytą w archiwum¹

Cele kształcenia — wymagania ogólne

Uczeń:

- Wyszukuje oraz porównuje informacje z różnych źródeł,
- Tworzy narrację historyczną, łącząc informacje z różnych źródeł (plan wycieczki po archiwum, prezentacja wyników pracy grupy),
- Wyjaśnia, jakie znaczenie ma poznawanie przeszłości dla rozumienia świata współczesnego,
- Przedstawia argumenty uzasadniające własne stanowisko.

Cele kształcenia — wymagania szczegółowe

Uczeń:

- Wie, co to jest źródło historyczne,
- Wskazuje „drogę” źródła historycznego w Polsce,
- Posiada szerszą wiedzę na temat źródeł pisanych i ikonograficznych,
- Zna główne fakty z dziejów archiwów w Polsce,
- Rozumie pojęcia: archiwum, archiwista, archiwistyka, zasób archiwalny, zespół archiwalny, dokument, akta,
- Wymienia zadania współczesnego archiwum i potrafi je uporządkować,
- Rozumie znaczenie działalności archiwów w Polsce.

Metody

- Pogadanka,
- Praca pod kierunkiem,
- Praca w grupie,
- Praca ze źródłami,
- Praca z komputerem (Internet).

Środki dydaktyczne

- Kserokopie różnych dokumentów archiwalnych,
- Karty pracy,
- Tabela — początki archiwów na świecie,
- Schemat organizacji archiwów państwowych w Polsce,
- Tabela — zadania współczesnego archiwum,
- Instruktaż na temat, jak korzystać z archiwum,
- Strona internetowa Archiwum Państwowego m.st. Warszawy.

---

¹ Lekcja przeznaczona jest dla klasy I gimnazjum.

Przebieg lekcji²

1. Wprowadzenie

- Sprawy organizacyjne.
- Nauczyciel zapoznaje uczniów z celem lekcji.
- Pogadanka z użyciem rzutnika komputerowego — nauczyciel przekazuje informacje na temat pojęć: archiwum, zasób archiwum, dokument, akta, archiwista.
- Nauczyciel prezentuje schemat organizacji archiwów państwowych w Polsce.

2. Rozwinięcie

- Nauczyciel dzieli klasę na grupy zadaniowe. Każda z nich wybiera lidera. Następnie nauczyciel przydziela zadanie dla grup (karty pracy) Wszystkie grupy otrzymują to samo zadanie: jak można skorzystać z archiwum? Praca grup polega na: ustaleniu prawidłowej kolejności etapów postępowania przy poszukiwaniu materiałów archiwalnych. Uczniowie korzystają z instruktażu „jak korzystać z archiwum”. Mają do dyspozycji laptopy podłączone do Internetu (jeden na grupę), zalogowane na stronie internetowej www.warszawa.ap.gov.pl (z możliwością przejścia na stronę www.archiwa.gov.pl). Muszą też wypełnić kartę zamówienia wg wzoru. Przedmiot poszukiwań jest inny dla każdej grupy:
  - Grupa I poszukuje metryki urodzenia, aktów ślubu i zgonu pradziadka lidera.
  - Grupa II poszukuje afiszów sztuk teatralnych i fotografii artystów scen warszawskich w latach 20. XX w.
  - Grupa III poszukuje nazwisk osób związanych z edukacją na terenie Warszawy i okolic (okres okupacji hitlerowskiej).
  - Grupa IV poszukuje informacji, rycin, fotografii na temat fabryki „Łucznik” z Radomia.
  - Grupa V opracowuje plan wycieczki do Archiwum Państwowego m.st. Warszawy, uwzględniając zawartość zasobu i etapy zwiedzania.

3. Liderzy grup prezentują wyniki pracy.

4. Podsumowanie

- Nauczyciel podsumowuje lekcję, dyktując klasie krótką notatkę (zapis pojęć), następnie rozdaje uczniom kserokopie schematu organizacji archiwów w Polsce.
- Zapowiada wycieczkę do Archiwum Państwowego m.st. Warszawy.

Załączniki

1. Wzór karty pracy dla grup I, II, III, IV

- Zadanie 1. Według schematu „Jak korzystamy z zasobu archiwum” proszę przedstawić w punktach etapy postępowania w celu uzyskania informacji na podany temat.
- Zadanie 2. Proszę dołączyć prawidłowo wypełnione zgłoszenie użytkownika zasobu archiwalnego.

2. Wzór karty pracy dla grupy V

- Zadanie 1. Proszę podać czas, miejsce i cel wycieczki.
- Zadanie 2. Na podstawie informacji zawartych w otrzymanych materiałach (folder I_ROLA_ARCHIWUM, pliki: [apw_zarys_historii.pdf](#); [jak_korzystamy_z_zasobu_apw.pdf](#); [wizyta_w_archiwum.pdf](#)) oraz zaczerpniętych ze strony internetowej (www.warszawa.ap.gov.pl) proszę ułożyć plan zwiedzania archiwum (w punktach).

---

² Lekcja przeprowadzona po wcześniejszym omówienie podziału źródeł historycznych.